
Det britiske helsevesenet - markedsprinsipper på retur

ARTIKKEL

ARNESSEN T

Sammendrag

Finansieringskrise i offentlig helsesektor er et internasjonalt problem. Et sentralt spørsmål er i hvilken grad offentlig finansierte helsetjenester skal styres etter markedsprinsipper.

Det britiske helsevesenet har siden 1940-årene vært en viktig modell for andre lands offentlige helsevesener, blant annet det norske. Derfor vakte det stor interesse da Storbritannia i 1991 innførte et "indre marked" for helsetjenester. Man forventet at markedsstyring i helsesektoren ville øke kostnadseffektiviteten, bedre kvaliteten på tjenestene og styrke pasientenes innflytelse. I den norske debatten har det vært hevdet at vi bør gå i retning av den britiske modellen med mer markedsstyring til erstatning for politisk styring i helsevesenet.

Det har imidlertid vist seg at det indre marked i Storbritannia på mange måter har slått feil. Det er blitt mer byråkrati, større forskjeller i helsetilbudet, mindre vektlegging av forebyggende programmer og større misnøye blant helsearbeidere og pasienter. Slik sett synes markedskreftene i helsevesenet ikke å ha fungert nyttemaksimerende. Storbritannia er nå i ferd med å forlate 1991-reformen. Ifølge den nyeste programerklæringen fra National Health Service skal det bærende prinsipp i helsevesenet igjen bli samarbeid i stedet for konkurranse. Det kan se ut som om man i Norge går i motsatt retning. Før man her åpner for ytterligere markedsstyring av helsevesenet, bør man nyttiggjøre seg den britiske erfaringen.

Publisert: 20. oktober 1998. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. februar 2026.